

Üstökösök

március

Austin (1989c₁)

A várva várt Austin-üstökösről lapzártáig nem érkezett hazai észlelés. Többen is megpróbálták megkeresni a nyugati horizont közelében, de sikertelenül. Ebben közrejátszott a márciusi nem túl jó időjárás is. Igaz, voltak derült napok, de az igazi tavaszi hidegfront utáni kristálytisza időjárás elmaradt. Így csak az IAU Circularban megjelent észlelésekre támaszkodhatunk.

Mint azt ilyenkor egy "rosszindulatú" üstököstől várni lehet, nem fenyegetett olyan gyorsan, mint azt az első számítások előrejelezték. A legutolsó közölt megfigyelés április 5-éről származik, amikor az üstökös összfényessége 4^m,4 volt.

Skorichenko-George (1989e₁)

Ez az üstökös is jó egy magnitúdóval halványabb volt a számítottnál. Sokan jelezték szóban, hogy próbálták binokulárral megfigyelni, de sikertelenül. Sikerral jártunk azonban február 22-én Dömény Gábor 25 cm-es Dobson-távcsövével. Nagyon páras ég mellett pillantottuk meg, közel az ÉNy-i horizonthoz. Az akkor 9^m-ra előrejelzett üstökös fényessége inkább 10^m-hoz állt közelebb. Nagyon diffúz, központi sűrűsödés nélküli objektumnak láttuk. Sajnos tovább közeledik az üstökös a Naphoz, és így elérhetetlenné válik.

Černis-Kiuchi-Nakamura (1990b)

Úgy látszik, ez az év nem bővelkedik üstökösfelfedezésekben. Már március közepét írtuk, amikor Kazimieras Černis (Vilnius) egy 12 cm-es refraktorral felfedezte az év második üstökösét. Rá két nappal Kiuchi és Nakamura, két japán amatőr is felfedezte óriásbinokulárokkal. Örvendetes hír, hogy egy napra rá Csizsár Tibor fotografikusan, Dömény Gábor pedig vizuálisan észlelte az üstököst. Sajnos nem ismerték fel, hogy új üstökösről van szó. Ennek oka, hogy a felfedezés időszakában nagyon közel haladt a Skorichenko-George 1989e₁ üstököshöz, és mindkét amatőrtársunk azt hitte, hogy ezt a — valójában halványabb — üstököst látja. További hazai megfigyelés még nem érkezett be róla (l. a beszámolót a következő oldalon!)

Üstökös hírek

ZALEZSÁK TAMÁS

P. Russell 4 (1989g₁)

J. Gibson dec. 11—12-i CCD-felvételeken azonosította a 19^m-s üstököst, az 1,5 m-es Palomar-hegyi reflektorral. A 6,567 év keringési idejű üstökös 1990 júliusában lesz napközben. (IAU C. 4932)

P. Van Biesbroeck (1989h₁)

Ugyancsak a fenti műszerrel J. Gibson talált rá erre a periodikus üstökösre, dec. 9—10-i felvételeken. Fényessége 21^m volt. (IAU C. 4936)

P. Wild 4 (1990a)

Paul Wild a Berni Egyetem kutatója fedezte fel ezt a $13^m,5-14^m,0$ -s üstököst, jan. 21–22-i felvételeken. Az új üstökös rövidperiódusú, keringési ideje 6,18 év. Perihélium-átmenete július 3,087 ET-kor lesz. Fényessége 13^m alatt marad, így számunkra érdektelen objektum. (IAU C. 4954, 4963)

Hogyan nem fedeztem fel az 1990b üstököst?

Március közepén jó alkalom nyílt az asztrofotósok számára az 1989e₁ üstökös Androméda-köd melletti elhaladásának a megörökítésére. Egy ilyen felvételt terveztem március 16-ára.

Ugyanezen nap délutánjára ígerte látogatását Tepliczky István, mindenki "Teplektora" is. Szokásához híven ismét késett, és csak este érkezett meg. Először Zalezsák Tamást kereste fel, és vele jött el hozzánk. Későn érkeztek, mert mi már Kondorosi Gáborral elmentünk orfúi észlelőhelyünkre. Sajnos a várakozás miatt későn értünk ki, és az Androméda már lenyugodott.

Másnap már időben sikerült kijutnunk hármasban Orfúre. Az idő egy kicsit párás volt, így hiába próbálkoztunk az Austin-üstökös megkeresésével. Igyekeztünk lefotózni az Androméda-ködöt még lenyugvás előtt, a nyugati horizont közelében. A biztonság kedvéért három felvételt is készítettünk. Végülis két felvétel sikerült, az egyik 135-ös, a másik 200-as telével készült, 5 perces expozícióval. Közülük éjjelig fotóztunk, meteoroztunk, változtunk. A filmet el is "lőttük" az éjszaka folyamán.

Hétfőn az első teendőm volt a film előhívása. Nagyon érdekelt, mi van rajta, mert ez volt az első általam hiperszenzibilizált tekerecs. Szerencsére jól sikerültek a képek. Okulárt fogtam és elkezdtem keresni a felvételen a Skorichenko-George (1989e₁) üstököst a számított helyen, de nem találtam. A biztonság kedvéért ellenőriztem az Androméda-ködöt egy esetleges szupernóva miatt. Eközben találtam egy oda nem illő kis ködös objektumot. Megnéztem minden fellelhető térképen ezt a részt, de egyikén sem volt jelölve sem csillag, sem mély-ég objektum. Végül arra az álláspontra jutottam, hogy ez a Skorichenko-George-üstökös, csak rosszak a koordináták. Persze nem voltam ebben olyan biztos, ezért fel akartam hívni Mizser Attilát, ám ez elmaradt.

Két napra rá kinagyítottam a negatívot, és feladtam az egészet Attilának postán. Ez idő alatt érkezett meg a Meteor Gyorshírek 1990/2. száma, amelyben értesítettek egy új üstökös felfedezéséről. Ekkor jöttem rá, hogy valójában az új üstököst fotóztam le!

A litván Kazimieras Černis március 14,79 UT-kor, míg a japánok 16,441 UT-kor fedezték fel az új üstököst. Tehát ha fel is ismerjük, hogy új üstökössel van dolgunk, akkor sem kerülhattunk volna fel az "égre". Ám ha ugyanezt a felvételt egy nappal korábban készítjük, mint ahogy eredetileg terveztük, megelőzhattük volna a japánokat. Mindenesetre jó tanulság minden amatőr csillagász számára, hogy inkább váljak egy kicsit neveltségessé — ha netán egy jól ismert objektumot fedezek fel —, mint hogy lemaradjak egy üstökös felfedezéséről.

CSISZÁR TIBOR